

## ۱- کدام عبارت درست است؟

- (۱) ارتباط و نسبت بین مفاهیم معلوم، منجر به تعریف یک مفهوم می‌شود.
- (۲) «طبیعی بودن» و «قاعده‌مند بودن» خصلت اندیشیدن انسان است.
- (۳) تشبیه منطق به شاقول بنایی، دلیلی است بر ابزاری بودن آن.
- (۴) پدیدآیی بنای فکری مستحکم مستلزم دانستن قواعد منطقی معتبر است.

## ۲- بوعلی‌سینا ضرورت آموزش منطق را از چه ناحیه‌ای می‌داند و امروزه ضرورت آموزش منطق از کدام ناحیه است؟

- (۱) رسیدن به یک سود و پرهیز از زیان - آموزش و دستورالعمل‌های نظری، لازم هست ولی به تنهایی کافی نیست.
- (۲) رسیدن به یک سود و پرهیز از زیان - فراگیری و حجم زیاد رسانه‌ها و اطلاعات درست و نادرست.
- (۳) سنجش و یقین‌آوری - فراگیری و حجم زیاد رسانه‌ها و اطلاعات درست و نادرست.
- (۴) سنجش و یقین‌آوری - آموزش و دستورالعمل‌های نظری، لازم هست ولی به تنهایی کافی نیست.

## ۳- اگر دو مفهوم کلی الف و ب را داشته باشیم که الف عام‌تر از ب باشد، با توجه به رابطه الف با غیر ب، در کدام مورد هر دو رابطه کاذب خواهند بود؟

- |                        |                         |
|------------------------|-------------------------|
| م: هر الف غیر ب است.   | ن: بعضی الف غیر ب است.  |
| پ: هیچ الف غیر ب نیست. | ت: بعضی غیر ب الف نیست. |
| (۱) م و ن              | (۲) م و پ               |
| (۳) ن و ت              | (۴) پ و ت               |

## ۴- کدام طبقه بندی را از نظر منطقی می‌توان پذیرفت؟

- |                                    |                                         |
|------------------------------------|-----------------------------------------|
| (۱) کلمه < صفت < اسم               | (۲) قضیه < موجبه جزئیه < شخصیه          |
| (۳) متوازی‌الاضلاع < مستطیل < مربع | (۴) اعداد طبیعی < اعداد فرد < اعداد اول |

۵- نوع کدام استدلال با استدلال موجود در بیت زیر متفاوت است؟

«از آن مرد دانا دهان دوخته است / که ببند که شمع از زبان سوخته است»

(۱) سعدی افتاده‌ای است آزاده / کس نیاید به جنگ افتاده

(۲) به راحتِ نفسی رنج پایدار مجوی / شب شراب نیرزد به بامداد خمار

(۳) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را

(۴) آدمی پیر چو شد، حرص جوان می‌گردد / خواب در وقت سحرگاه گران می‌گردد.

۶- از نظر جزئی و کلی بودن موضوع قضیه، کدام قضیه با بقیه متفاوت است؟

(۱) درد را از هر طرف بخوانیم درد است.

(۲) فلسفه، دانشی توصیفی و عقلی است.

(۳) میز این کلاس، خیلی نو است.

(۴) ظلم خوشایند نیست.

۷- نوع کدام استدلال زیر با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

(۱) آمارهای راهنمایی و رانندگی نشان می‌دهد که بیشتر تصادفات جاده‌ای ناشی از سرعت غیرمجاز در مبادی ورودی مقصد است.

(۲) دیروز با حسن آشنا شدم. از ظاهرش پیداست که مهربان و قابل اعتماد است؛ بنابراین تصمیم گرفتم در شرکت او سرمایه‌گذاری کنم.

(۳) از آنجا که گسل‌های متعددی در تهران هست بنابراین بازهم در تهران زلزله می‌آید.

(۴) پدر، نه شارژ ساختمان را داده، نه عیدی بچه‌ها را معلومه اوضاعش مناسب نیست.

۸- از کذب قضیه «بعضی س ش است» و صدق قضیه «هر س د است» به درستی کدام قضیه می‌توان رسید؟

(۱) هیچ د ش نیست. (۲) بعضی د ش نیست. (۳) بعضی ش د است. (۴) هر ش د است.

۹- هرگاه متداخل مقدمه قیاس معتبری، قضیه «هر الف ج است» و «ج» حد وسط آن قیاس باشد، کدام قضیه می تواند نتیجه این قیاس باشد؟

- (۱) هیچ ب الف نیست. (۲) هر الف ب است. (۳) بعضی ب الف نیست. (۴) بعضی الف ب است.

۱۰- اگر نقیض یکی از مقدمات قیاسی، «هر الف م است» و «م» حد وسط آن باشد، کدام نتیجه می تواند از این قیاس به دست آید؟

- (۱) هیچ ج الف نیست. (۲) هیچ الف ج نیست. (۳) بعضی ج الف نیست. (۴) بعضی الف ج نیست.

۱۱- هرگاه متناقض مقدمه قیاسی، «بعضی ش س نیست» و «ش» حد وسط آن باشد، از این قیاس کدام نتیجه را نمی توان گرفت؟

- (۱) هر ص س است (۲) بعضی ص س است (۳) بعضی س ص است (۴) هیچ س ص نیست

۱۲- اگر نتیجه و یکی از مقدمات یک قیاس افتراقی معتبر به ترتیب «بعضی الف ج نیست» و «بعضی الف ب نیست» باشند؛ مقدمه دیگر کدام است؟

- (۱) بعضی ج ب است. (۲) هیچ ب ج نیست. (۳) هر ب ج است. (۴) هر ج ب است.

۱۳- باتوجه به نوع قضیه «این موجود یا غیرانسان است یا حیوان»، چند مورد از قضایای زیر کاذب هستند؟

- بعضی حیوان ها غیرانسان هستند.

- بعضی غیرانسان ها حیوان هستند.

- هر حیوانی غیرانسان است.

- هیچ غیرانسانی حیوان نیست.

- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۱۴- هرگاه از قضیه «هر که دانشگاه می‌رود، کنکور داده است نتیجه می‌گیریم چون ابراهیم دانشگاه نمی‌رود، لابد کنکور نداده است.» دچار چه خطای ذهنی شده‌ایم؟

(۱) ایهام انعکاس (۲) رفع مقدم (۳) وضع تالی (۴) مصادره به مطلوب

۱۵- از کدام قضیه اگر به عنوان مقدمه اول در قیاس استثنایی استفاده شود. نتیجه‌اش همیشه معتبر است؟

(۱) عنصر یا فلز است یا نافلز. (۲) آموزش غیرحضور یا در فضای مجازی است یا از طریق تلویزیون  
(۳) استدلال یا استقرا است یا قیاس. (۴) اگر باران به کوهستان نبارد، بسالی دجله گردد خشکسالی.

۱۶- در کدام عبارت از مغالطه تله‌گذاری استفاده شده است؟

(۱) ما تصور می‌کردیم شما عاقل‌تر از این باشید که از امثال این افراد جاهل دفاع کنید!  
(۲) اعتقاد به روح پشتوانه عقلی ندارد؛ تا حالا فیلسوفی رادیده‌ای که بگوید روح را دیده‌ام؟!  
(۳) چه سخنور ماهر هستی، نظریه منسوخ‌تان را با بیان‌های گوناگون تکرار می‌کنید!  
(۴) او می‌تواند درستی سخنان مرا نپذیرد؛ ولی اگر نپذیرفت دیگر روی من حساب نکند!

۱۷- اصلی‌ترین معیار تمایز و تفاوت فلسفه با دیگر دانش‌ها در چیست و پایه و اساس مباحث سایر علوم

کدام است؟

(۱) چیزی که به آن می‌اندیشند - مباحث فلسفی وجود و معرفت  
(۲) ابزاری که از آن استفاده می‌کنند - مباحث فلسفی وجود و معرفت  
(۳) موضوع و مسائل آن - بررسی و تبیین موضوعات خاص و محدود  
(۴) استفاده از روش عقلی - بررسی و تبیین موضوعات خاص و محدود

## ۱۸- کدام عبارت درباره فلسفه درست است؟

- ۱) از آنجا که فلسفه درباره یک موجود خاص بحث نمی‌کند، لذا پایه و اساس سایر علوم به شمار می‌آید.
- ۲) واژه فلسفه در ابتدا ارتقای معنا یافت و سپس تنزل پیدا کرد.
- ۳) دانش فلسفه تلاشی است که عموم مردم برای پاسخ قانونمند به سوالات اساسی و بنیادی انجام داده‌اند.
- ۴) برای تفکر فلسفی، نیازی به عبور از تفکر غیرفلسفی نداریم.

## ۱۹- درباره انسان و تفکر، کدام عبارت درست نیست؟

- ۱) پرسشگری دائمی انسان، دلایل روشنی بر تمایل او به دانستن است.
- ۲) تفکر فلسفی و فلسفه، هر دو در حوزه فطرت ثانی قرار می‌گیرند.
- ۳) افرادی که به تفکر فلسفی رسیده‌اند، همچنان نیازمند به تفکر در حوزه فطرت اول هستند.
- ۴) اولین گام در شناخت فلسفی، طرح پرسش‌های فلسفی است.

## ۲۰- در کدام عبارت فقط به بخش ریشه‌ای فلسفه پرداخته شده است؟

- ۱) به نظر افلاطون همه ما خیر و زیبایی برین را می‌شناسیم؛ زیرا با دیده درون می‌توان حقایق الهی را مشاهده کرد و نقش تربیت شکوفا کردن همین جنبه الهی است.
- ۲) سقراط می‌گفت که یک نیروی فوق بشری همواره مراقب اوست و او را از بعضی کارها یا سخنان منع می‌کند. او گاهی سخنش را به این دلیل که ندای غیبی مانع اوست، ناتمام می‌گذاشت.
- ۳) پروتاگوراس می‌گفت: درباره خدایان، مطمئن نیستیم که هستند یا نیستند یا به چه چیزی شبیه‌اند؛ زیرا ابهام موضوع و کوتاهی عمر بشر، مانع معرفت یقینی است.
- ۴) سقراط در پاسخ این سوال که پس از مرگ چگونه تو را به خاک بسپاریم می‌گفت: اگر توانستید مرا نگه دارید و از چنگ شما نگریختم، هرگونه که می‌خواهید به خاک بسپارید.

**۲۱- کدام عبارت نادرست است؟**

- ۱) سوفیست‌ها به دلیل انکار حقیقت، نمی‌توانند فلسفه‌ای مختص زندگی خود داشته باشند و همه امور را مبهم و نسبی می‌پندارند.
- ۲) مبانی علوم در فلسفه‌های مضاف قرار دارند و آنچه در فلسفه‌های مضاف پذیرفته شود، اساس و شالوده نظریات در علو قرار می‌گیرد.
- ۳) ممکن است انسان دلیل اختلاف باورهای خود را با دیگران نداند؛ به هر حال این باورها هستند که فلسفه ما را می‌سازند.
- ۴) اندیشه در مسائل بنیادین فلسفه، مختص فیلسوفان نیست بلکه عموم مردم درباره خدا، آزادی، اختیار و خوشبختی می‌اندیشند.

**۲۲- کدام عبارت نادرست است؟**

- ۱) همه باورهای انسان آگاهانه یا ارادی نیست، اما همه باورها را می‌توان مورد تجزیه و تحلیل قرارداد.
- ۲) به نظر افلاطون، انسان تا وقتی دربند پندارهای خویش است، قادر به درک درستی از واقعیت نیست.
- ۳) کسی که اهل اندیشه باشد، به آموخته‌های عرفی و عادی خود بسنده نمی‌کند و نسبت به عقاید خویش تعصب ندارد.
- ۴) از آنجا که نظرات متفکران همواره مورد توجه و پذیرش مردم است، آنان نقش برجسته‌ای در رهبری جامعه دارند.

**۲۳- به ترتیب، پاسخ درست پرسش‌های زیر چیست؟**

الف: چه کسانی برای زندگی هدف قابل قبولی بر می‌گزینند؟

ب: چه کسانی در مسائل بنیادین فلسفی اظهار نظر می‌کنند؟

پ: هم‌رنگ جماعت شدن ناشی از چیست؟

ت: چه هنگام زندانی و محبوس غار افلاطون می‌تواند انسان‌ها و اشیاء واقعی را بشناسد؟

- ۱) صاحبان اندیشه و نظر - فیلسوفان - گرفتاری در مغالطات - لحظه خروج از غار
- ۲) صاحبان اندیشه و نظر - فیلسوفان - گرفتاری در عادت‌های غیرمنطقی - هنگام طی شدن مراحل خوگرفتن چشم با نور
- ۳) دارندگان دانش درست نسبت به جهان و انسان - عموم مردم - گرفتاری در عادت‌های غیرمنطقی - هنگام طی شدن مراحل خوگرفتن چشم با نور
- ۴) دارندگان دانش درست نسبت به جهان و انسان - عموم مردم - گرفتاری در مغالطات - لحظه خروج از غار

## ۲۴- در مقایسه اندیشه هراکلیتوس و پارمنیدس، کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) پارمنیدس، مرتبه ظاهری جهان را غیرواقعی می‌داند که نسبتی با واقعیت ثابت واحد ندارد.
- (۲) در اندیشه هراکلیتوس، نظر به تغییر و تحول دائمی در جهان مقدمه نظریه وحدت اضداد است.
- (۳) از جهت ثبات یا تغییر در جهان، اختلاف اساسی میان اندیشه‌های این دو نفر وجود داشت.
- (۴) افکار افلاطون بیشتر در اندیشه پارمنیدس ریشه داشت تا هراکلیتوس.

## ۲۵- کدام عبارت درباره اندیشه سوفیست‌ها نادرست است؟

- (۱) از نظر پروتاگورای اگر حواس افراد گزارشی متفاوت از حقیقت ارائه دهد، می‌توان گفت که حقیقت امری یکسان نیست.
- (۲) اختلاف و تشتت آراء میان اندیشمندانه نخستین باعث انکار امکان شناخت توسط سوفیست‌ها شد.
- (۳) گریاس بر مبنای انکار امکان شناخت به ترتیب به انکار واقعیت و سپس انکار آموزش و تعلیم پرداخت.
- (۴) از نظر پروتاگوراس، تنها ابزار انسان برای شناخت نسبی غیرمطابق با واقع، حس است.

## ۲۶- کدام عبارت درباره اندیشه‌های سقراط صحیح است؟

- (۱) روش سقراط برای اثبات خدا، شبیه اثبات وجود دود از روی آتش است.
- (۲) نتیجه نهایی تلاش سقراط برای کشف راز پیام خدای دلف، این نبود که دانای حقیقی خداوند است.
- (۳) از نظر سقراط، نادانی انسان ناشی از نقض قوه و توان فکری انسان است.
- (۴) سقراط گریز از مرگ را دشوارتر از گریز از بدی می‌دانست زیرا مرگ سرنوشت محتوم انسان است.

## ۲۷- اگر کسی بگوید «هیچ شناختی ممکن نیست»، لازمه منطقی آن این است که .....

- (۱) شناخت یک امر را پذیرفته است.
- (۲) خطاپذیری شناخت را پذیرفته است.
- (۳) یک امر بدیهی را انکار کرده است.
- (۴) هیچ کاری نمی‌تواند انجام دهد.

۲۸- شناسایی و کشف علل شادی، عشق، درد و خشم انسان با ابزار ..... میسر می شود و براساس ..... هنگام تشنگی، سراغ آب و هنگام گرسنگی، سراغ خوراک می رویم.

- (۱) قلب و شناخت شهودی، امکان معرفت و شناخت  
(۲) عقل، امکان معرفت و شناخت  
(۳) قلب و شناخت شهودی، امکان معرفت و توانایی حسی  
(۴) عقل، امکان معرفت و توانایی حسی

۲۹- موارد زیر از توانایی های عقل به عنوان یکی از ابزارهای معرفت است؛ به جز:

- (۱) کشف و مشاهده بی واسطه و تدریجی حقایق  
(۲) بدون استفاده از یافته های تجربی و صرفاً با تفکر و چینش استدلال  
(۳) با کمک حواس و تحلیل عقلانی یافته های حسی  
(۴) شناسایی و تحلیل علت پیدایش حالت هایی چون شادی، درد و عشق

۳۰- درباره ابزارهای شناخت، کدام عبارت صحیح است؟

- (۱) بهره گیری از اشیای طبیعی و رفع نیازها، ثمره اختصاصی شناخت حسی است.  
(۲) اصل یکنواخت عمل کردن طبیعت، مبتنی بر شناخت تجربی است.  
(۳) پایه و اساس زندگی انسان ها مبتنی بر شناخت حسی است و به هم نخوردن جریان زندگی طبیعی، نشانه اعتبار آن است.  
(۴) شناخت تفاوت رنگ ها، مستلزم بهره گیری از ابزار عقل است.

۳۱- کدام عبارت برای یک فرد نسبی گرا غیر قابل تأیید است؟

- (۱) شناخت افراد می تواند نسبت به خودشان معتبر باشد.  
(۲) کاربرد ما از یک باور است که اعتبار آن را تعیین می کند.  
(۳) از طریق حس و تجربه است که می توان واقعیات را شناخت.  
(۴) انسان ابزارهای لازم برای شناخت پاره ای از مسائل را ندارد.



### ۳۲- درباره رویکرد فیلسوفان مسلمان در استفاده از ابزارهای شناخت، کدام عبارت دقیق تر است؟

- (۱) ابن سینا، شناخت شهودی را معتبر می‌دانست و از آن در ارتباط با فلسفه، بحث می‌نمود.
- (۲) ملاصدرا از معارف و حیانی برای تکمیل آموزه‌های عقلی کمک گرفت.
- (۳) عموم آنها، همه ابزارهای معرفت را در جای خود مفید می‌دانستند.
- (۴) شیخ اشراق، نظام فلسفی خود را بر تقویت رابطه عقل و شهود استوار نمود.

### ۳۳- به طور کلی پس از رنسانس، رویکرد تجربه‌گرایی در معرفت، جریان غالب در دوره جدید اروپا بوده

است. علت بروز اشکالات نظری در آن چه بوده و پیامد این مشکلات تجربه‌گرایی چیست؟

- (۱) محدودیت روش تجربی - گسترش نسبی‌گرایی به حوزه‌های مختلف
- (۲) عدم قطعیت احکام تجربی - ناتوانی در پاسخ‌گویی به پرسش‌های مهم
- (۳) کم توجهی به تفکر عقلی - زیر سوال رفتن واقع‌نمایی دانش تجربی
- (۴) محدودیت در ابزار لازم - احتمالی بودن برخی نتایج تجربی

### ۳۴- براساس نظریه شناخت در بین فیلسوفان مسلمان می‌توان گفت:

- (۱) گرچه فارابی و بوعلی سینا همه ابزارهای شناخت را پذیرا بودند ولی در فلسفه خویش اعتبار خاصی برای شناخت و حیانی قائل نبودند.
- (۲) هرچند سهروردی در فلسفه به شهود قلبی توجه داشت ولی در نهایت نظام فلسفی خویش را بر پایه تبیین استدلالی بنا کرد.
- (۳) به باور ملاصدرا، عقل و دین در برخی احکام خود با هم تطبیق دارند و عقل و وحی تأییدکننده یکدیگر دانست.
- (۴) به باور فیلسوفان مسلمان معاصر، معرفت فلسفی متکی بر استدلال عقلی است و بدون آن فلسفه اساساً وجود ندارد.

### ۳۵- درباره انسان می‌توان گفت:

- (۱) پیچیده دانستن بدن انسان، اشاره به دیدگاه تک ساحتی انسان دارد.
- (۲) ارسطو، نطق و ناطق بودن انسان را هم در سامان دهی و تنظیم استدلال، هم در انتقال محتوای استدلال موثر می‌داند.
- (۳) به باور ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها، انسان به سبب زیست اجتماعی، ناگزیر به رعایت اصول اخلاقی و فطری می‌شود.
- (۴) گرچه توماس هابز، بدن انسان را دستگاه مکانیکی و پیچیده می‌داند ولی دکارت، ذهن آدمی را ماشین پیچیده می‌داند.

۳۶- کدام تشبیه برای بیان نسبت میان حقیقت انسان با بدنش، نزد معتقدین به «انسان تک ساحتی»، مناسب‌تر است؟

- (۱) رانندهٔ اتومبیل با اتومبیلش
- (۲) آب با اجزای تشکیل دهنده‌اش
- (۳) جوانه با بذری که از آن سر می‌زند.
- (۴) بخار آب با ظرفی که آن را به حرکت وا می‌دارد.

۳۷- کدام عبارت براساس دیدگاه انسان شناسی فیلسوفان به درستی بیان شده است؟ از نظر فیلسوفان مسلمان چرا نباید تهمت و افترا زد؟

- (۱) به باور ملاصدرا، روح و بدن وحدتی حقیقی دارند - از نظر شرعی و انصاف
- (۲) به باور ملاصدرا، روح نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است - براساس عقل عملی
- (۳) به باور دکارت، روح و بدن، وحدتی حقیقی دارند - براساس عقل عملی
- (۴) به باور دکارت، بدن ماشینی پیچیده است که به طور خودکار فعالیت می‌کند - از نظر شرعی و انصاف

۳۸- کدام عبارت درباره اندیشه فلاسفه درباره فعل اخلاقی نادرست است؟

- (۱) فلسفه اخلاقی کانت، ناظر به نتیجه فعل اخلاقی نیست.
- (۲) دکارت برخلاف نظر ملاصدرا، معتقد بود که بدن از حقیقت انسان، بیگانه است.
- (۳) مارکس معتقد بود که انسان ارزش ویژه‌ای ندارد.
- (۴) افلاطون معیار فعل اخلاقی را، عقل می‌دانست و شناسایی سعادت واقعی را وظیفه رهبر جامعه می‌دانست.

۳۹- کدام بیت با نظر افلاطون درباره معیار فعل اخلاقی مناسب بیشتری دارد؟

- (۱) آلا تا نپیچی سر از عدل و رای / که مردم از دستت نپیچند پای
- (۲) از خرد غافل شود بر بد تند / بعد آن عقلش ملامت می‌کند.
- (۳) هین مدو اندر پی نفس چو زاغ / کو به گورستان برد نه سوی باغ
- (۴) صفت پیشروان ره عقل / آرز را پشت سر انداختن است.

۴۰- حمل سه زاویه‌ای بر مثلث، از نظر نیازمندی به دلیل با کدام حمل زیر یکسان است؟

- (۱) حیوان بر شتر (۲) مقدار بر شکل (۳) شرطی بر قضیه (۴) حساس بر حیوان

۴۱- حمل «اسم بر لفظ» و «گرد بر دایره به ترتیب، با کدام مورد یکسان است؟

- (۱) دارای برگ بر درخت - قیمتی بر طلا  
(۲) انسان بر رشد کننده - جسمانی بر هوا  
(۳) شکل بر پنج ضلعی - ادیب بر شاعر  
(۴) موجود بر ماهیت - فرد بر عدد اول

۴۲- کدام عبارت درباره «جهان ممکنات» دقیق‌تر است؟

- (۱) هرچند علت، تساوی ماهیت محلول، نسبت به وجود و عدم را برهم می‌زند اما نافی امکان ذاتی آن نیست.  
(۲) اشیا و پدیده‌های موجود در ذات خود واجب الوجود بالغیر هستند و این هستی را مدیون علتی خارج از خود هستند.  
(۳) ماهیت‌های همچون دیو، دریای جیوه و شریک البادی، ممتنع الوجودهایی هستند که علت وجود دهنده نداشته‌اند.  
(۴) موجودات عالم را می‌توان به سه دسته واجب الوجود، ممکن الوجود و ممتنع الوجود تقسیم نمود.

۴۳- موضوعی فرضی را در نظر می‌گیریم که هرگز مصداق خارجی نداشته و نخواهد داشت. کدام مطلب را

درباره این موضوع با اطمینان می‌توان گفت؟

- (۱) تا کنون موجودی که علت تامه‌اش باشد، تحقق نیافته است.  
(۲) به دلیل نبودن همیشگی علت تامه، ممتنع بالذات است.  
(۳) ذات این موضوع تا کنون از هستی امتناع داشته است.  
(۴) این موضوع و علت آن، هیچ یک، امکان وجود ندارند.

۴۴- کدام مفهوم اتفاق از جهل و نا آگاهی انسان ناشی می‌شود و چه کسانی غایتمندی جهان و انسان را می‌پذیرند؟

- ۱) معنای چهارم و اول - همه معتقدان به علت نخستین و خدا و برخی از منکران آن
- ۲) معنای چهارم و اول - همه معتقدان به علت نخستین و خدا
- ۳) معنای چهارم - فیلسوفان خداپاور که با اثبات عقلی به خدا رسیده‌اند.
- ۴) معنای چهارم - فیلسوفان خداپاور که برای جهان و انسان، هدف قائل‌اند.

۴۵- این عبارت مورد تأیید کدام گروه قرار خواهد گرفت؟

«کودک با مشاهده حوادث جهان، به مرور پی می‌برد که میان برخی از پدیده‌ها نوعی توالی وجود دارد که تکرار می‌شود.»

- ۱) فقط فیلسوفان تجربه‌گرا
- ۲) فقط فیلسوفان عقل‌گرا
- ۳) همه فیلسوفان عقل‌گرا و تجربه‌گرا
- ۴) همه فیلسوفان تجربه‌گرا به جز هیوم

۴۶- کدام مورد را می‌توان به نحو خاص، لازمه اصل وجوب علی دانست؟

- ۱) وجود همه موجودات، پس از وجود علت آنهاست.
- ۲) هر جزئی از اجزای جهان به جزء دیگر نیازمند است.
- ۳) ماهیت ممکنات نسبت به وجود و عدم، مساوی است.
- ۴) بود و نبود علت نشانه بود و نبود معلول است و برعکس.

۴۷- پیام اصلی ابن سینا و فلاسفه مشاء در نظریه امکان ماهوی چه بود؟

- ۱) موجودات جهان از حیث وجود و ماهیت، دو دسته هستند؛ واجب بالذات و واجب بالغیر.
- ۲) ذات امکانی موجودات، مستلزم واجب شدن جنبه وجودی آنها از سوی واجب الوجود بالذات است.
- ۳) حتی اگر سلسله موجودات این جهان، نامتناهی باشند، باز هم به عامل خارج از مجموعه نیاز دارند.
- ۴) برطرف شدن ذات ممکن الوجود موجودات، ناشی از واجب الوجود بالذات است.

۴۸- به ترتیب، تقسیم عقل به نظری و عملی ناشی از چیست و موضوع علم و عقل عملی چیست و اختلاف

فیلسوفان غربی در دوره جدید درباره چیست؟

- (۱) کارکرد و نوع فعالیت عقل - رفتار و زندگی انسان - معنا و مفهوم دوجهی عقل
- (۲) کارکرد و نوع فعالیت عقل - اعمال ارادی آدمی - قلمروی کارآمدی دستگاه تفکر
- (۳) نوع عبارت‌ها و جمله‌های آن‌ها - اعمال ارادی آدمی - قلمروز کارآمدی دستگاه تفکر
- (۴) نوع عبارت‌ها و جمله‌های آن‌ها - رفتار و زندگی انسان - معنا و مفهوم دو وجهی عقل

۴۹- اینکه عقلاً، تسلسل محال و باطل است، مورد تأکید کدام فیلسوف با فیلسوفان بوده و دیوید هیوم چه

ایرادی به برهان نظم فیلسوفان الهی می‌گیرد و موضع ایمانوئل کانت درباره خدا چیست؟

- (۱) فارابی، صرفاً متکی به عقل است، اثبات و پذیرش خدا
- (۲) فارابی، صرفاً اثبات یک ویژگی خدا است نه ازلی و ابدی بودن او، ضرورت و نیاز به وجود خدا
- (۳) ارسطو و فارابی، صرفاً اثبات یک ویژگی خدا است نه ازلی و ابدی بودن او، ضرورت و نیاز به وجود خدا
- (۴) ارسطو و فارابی، صرفاً متکی به عقل است، اثبات و پذیرش خدا

۵۰- کدام عبارت تفاوت اصلی میان فیلسوفان مسلمان را با پراگماتیست‌های معناگرا در باب معناداری زندگی

بیان می‌کند؟

- (۱) اولین شرط معناداری زندگی، اثبات خدا با دلایل و مبانی عقلی است.
- (۲) تا وقتی که خدا را با عقل باور نکنیم، نمی‌توانیم حضور او را احساس کنیم.
- (۳) لازمه معناداری زندگی نه تنها پذیرش خدا، بلکه اثبات عقلی صفات اوست.
- (۴) باور خدا و برقراری ارتباط با اوست که سامان‌بخش یک زندگی معنادار است.

۵۱- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) هیچ فیلسوف پوزیتیویستی، منکر نقش عقل، در یافته‌های انسان از واقعیت‌های جهان هستی نیست.
- (۲) اختلاف میان فیلسوفان غربی درباره محدودۀ کارآمدی عقل، با تأثیرپذیری از ترجمه آثار ابن‌سینا و ابن‌رشد آغاز شد.
- (۳) امروزه در اروپا عقل به عقل تجربی تقلیل یافته، اما کارکردهای عقل اعتبار خود را به کلی از دست نداده است.
- (۴) دکارت و عقل‌گرایان پس از وی، درباره عقل و ماهیت آن با فیلسوفانی مانند ارسطو و ابن‌سینا اختلاف اساسی دارند.

## ۵۲- کدام مورد در شمار کارکردهای عقل در مرحله بالملکه است؟

- (۱) درک تأثیر گذر زمان بر جسمی مانند A
- (۲) جست‌وجوی علت روشنایی پس از دیدن آن
- (۳) تشخیص تعارض دو رفتار و تأثیر آن بر مخاطب
- (۴) فهم اینکه دوجسم، همزمان در یک جا نمی‌گنجند.

## ۵۳- کدام عبارت با نظر ابن‌سینا درباره طبیعت‌شناسی سازگاری بیشتری دارد؟

- (۱) تأمل در رابطه خدا با ماوراءالطبیعه باعث خشوع و خشیت در نهاد دانشمند می‌شود.
- (۲) شروء ظاهری در عالم طبیعت، زمینه ساز خیر و کمال نهایی می‌شوند و در نظم کلی جهان تأثیر مثبت دارند.
- (۳) حوادث طبیعی، بهترین وضعیتی است که عالم طبیعت می‌تواند در آن قرارداداشته باشند چرا که در نهایت باعث خیر می‌شوند.
- (۴) عالم ملکوت، بهترین نظام ممکن است که از سوی خدا خلق شده است.

## ۵۴- کدام عبارت معنای «ماهیت و اعتباری بودن آن» را در حکمت متعالیه، به نحو مناسب‌تری بیان می‌کند؟

- (۱) مفهومی که ذهن از حقیقت موجودات انتزاع می‌کند.
- (۲) مفهومی که تمایز و اختلاف موجودات به آن بر می‌گردد.
- (۳) مفهومی که از چیستی هر موجود در ذهن منعکس می‌شود.
- (۴) چیستی موجودات که ساخته و پرداخته ذهن اشخاص است.

## ۵۵- اصل «مراتب داشتن وجود» در حکمت متعالیه، ....

- (۱) در صدد تبیین دقیق تعدد و تکثر در عالم است.
- (۲) بیان وحدت و اشتراک جهان موجودات است.
- (۳) در پی کشف علت پدیده‌ها و وابستگی آنها به غنی بالذات است.
- (۴) به دنبال این است که نشان دهد اشیاء، مصداق وجودند یا مصداق ماهیت.

۱- گزینه «۲» - تعریف یک تصور است. ارتباط بین مفاهیم، ویژگی تصدیق است. ذهن انسان به طور طبیعی و براساس قواعدی می‌اندیشد و تشبیه منطق به شاقول بنایی اشاره به کاربردی بودن آن است. به کارگیری منطق باعث ایجاد بنای فکری مستحکم می‌شود.

۲- گزینه «۳» - بوعلی سینا در دانشنامه علایی به این نکته اشاره دارد که «علم منطق، علم ترازوست و علم‌های دیگر، علم سود و زیان و هر دانشی که به ترازو سنجیده نشود، یقین آور نباشد؛ پس چاره نیست از آموختن علم منطق. (ص ۱ کتاب منطق) امروزه با فراگیر شدن رسانه‌ها و حجم انبوه اطلاعات درست و نادرست، بیش از پیش نیازمند علمی هستیم که شیوه‌های جلوگیری از خطای اندیشه را به ما آموزش دهد. البته این امر نمونه‌ای از کاربرد عمومی و روزمره منطق در زندگی است.

۳- گزینه «۲» - نسبت مفهوم عام با نقیض خاص می‌شود عام و خاص من وجه؛ در من وجه، چهار قضیه جزییه شکل می‌گیرد.

۴- گزینه «۳» - مستطیل پر همه چهارضلعی‌هاست؛ یعنی هر مربعی مستطیل است؛ هر مستطیلی متوازی‌الاضلاع است. هر اسمی، صفت نیست. شخصی، قضیه موجه جزییه نیست. همه اعداد اول، فرد نیستند مثل عدد ۲.

۵- گزینه «۱» - صورت سوال نوعی استدلال تمثیلی است زیرا مبتنی بر اسلوب معادله می‌باشد. گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ نیز مبتنی بر همین قاعده هستند. گزینه ۱، قیاس استثنایی متصل است: اگر کسی افتاده باشد، کسی به جنگ او نمی‌آید؛ سعدی افتاده است پس کسی به جنگ سعدی نمی‌آید.

۶- گزینه «۱» - هرگاه موضوع قضیه، خود کلمه‌اش موردنظر باشد، جزئی است (کلمه «درد» موردنظر بوده) موضوع گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ مفهومی کلی و قضیه محصوره است.

یادمان باشد، این میز کلاس، جزئی است ولی میز این کلاس، کلی است.

۷- گزینه «۳» - در گزینه‌های ۱ و ۲ و ۴ از استدلال استقرایی و اقسام آن استفاده شده ولی در گزینه (۳) استدلال قیاسی داریم.

۸- گزینه «۲» - ابتدا قضیه کاذب باید به صادق تبدیل شود؛ لذا متناقض آن را به دست می‌آوریم و با قضیه دیگر در یک دستگاه قیاسی قرار می‌دهیم:

|                                |                                      |
|--------------------------------|--------------------------------------|
| - بعضی س ش است ← هیچ س ش نیست. |                                      |
| - دستگاه قیاسی                 | چون شکل سوم است                      |
|                                | هر س د است ← بعضی د ش نیست (گزینه ۲) |
| هیچ س ش نیست.                  |                                      |

چون می‌دانیم نتیجه معتبر شکل سوم، همیشه با سور «جزیی» بیان می‌شود حتی اگر در دو مقدمه، کلی باشد.

۹- گزینه «۴» - راه حل اول:

متداخل «هر الف ج است» ← «بعضی الف ج است»: چون یکی از مقدمات، قضیه جزئی است پس نتیجه نمی‌تواند کلیه (گزینه‌های ۱ و ۲) باشد. در گزینه ۳ دایره مصادیق محمول (الف) مثبت است درحالی که در مقدمه داده شده، منفی است پس به سبب رعایت شرط سوم اعتبار قیاس نمی‌تواند معتبر باشد.

راه حل دوم:

براساس اصل قضیه «بعضی الف ج است»، جایگاه (الف) منفی است درحالی که در گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ جایگاه (الف) مثبت است و لذا نمی‌تواند معتبر باشد؛ پس پاسخ، گزینه ۴ است.

۱۰- گزینه «۴»- نقیض قضیه داده شده می‌شود «بعضی الف م نیست». فقط گزینه ۴ شرط سوم اعتبار قیاس را دارد. در سایر گزینه‌ها «الف» علامت مثبت دارد اما در مقدمه، علامت منفی دارد.

۱۱- گزینه «۴»- ابتدا اصل قضیه را به دست می‌آوریم «هر ش، س است» می‌بینیم که دامنه مصادیق محمول (س) منفی است. پس نمی‌تواند در قضیه نتیجه مثبت باشد (گزینه ۴) ولی (س) در سایر گزینه‌ها علامتش منفی است و تطبیق می‌کند.

۱۲- گزینه «۴»- چون یکی از مقدمات سالبه است پس مقدمه دیگر نمی‌تواند «سالبه» باشد. (ردّ گزینه ۲)

چون یکی از مقدمات «جزیه» است پس مقدمه دیگر نمی‌تواند جزیه باشد. (ردّ گزینه ۱)

چون نتیجه «سالبه» است پس باید شکل دوم قیاس باشد وحد وسط هر دو مقدمه درجایگاه محمول باشند.

۱۳- گزینه «۳»- بین مفهوم عام با نقیض خاص می‌شود، عام و خاص من وجه که دارای چهار قضیه جزیه اس. عبارات سوم و چهارم، کلیه هستند.

۱۴- گزینه «۲»- در قیاس استثنایی متصل، چهار حالت که تنها دو حالت آن دارای نتیجه قطعی است و در حالت‌های نامعتبرش (رفع مقدم/ وضع تالی) دچار مغالطه می‌شویم و نمی‌توانیم به نتیجه درستی برسیم. در مقدمه دوم از دانشگاه نرفتن (رفع مقدم) به نتیجه ناروا رسیده‌ایم.

۱۵- گزینه «۳»- قیاس استثنایی از یک قضیه شرطی (متصل یا منفصل) و یک قضیه حملی تشکیل می‌شود. هرگاه از قضیه شرطی منفصل حقیقی تشکیل شود چهارحالت به وجود می‌آید که همگی معتبراند؛ یعنی از اثبات هر بخش از قضیه، نفی بخش دیگر و از نفی هر بخش، اثبات بخش دیگر حاصل می‌شود. گزینه‌های ۱ و ۲ از قضیه‌های منفصل مانع‌الجمع و گزینه (۴) شرطی متصل است.

- یادآوری: عنصر یا فلز است یا نافلز، مانع‌الجمع است چون می‌تواند شبه فلز هم باشد.

۱۶- گزینه «۱»- مخاطب را «عقل‌تر» خوانده است تا تشویق شود که دیدگاه خاصی را تایید کند.

۱۷- گزینه «۱»- اساساً از جهت «موضوع» و «روش تحقیق» علوم با یکدیگر متفاوت‌اند. مهم‌ترین وجه تمایز فلسفه از دیگر دانش‌ها در موضوع و چیزی است که به آن می‌اندیشد. چون فلسفه به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان و انسان می‌پردازد لذا مباحث فلسفی، پایه و اساس مباحث سایر علوم به شمار می‌روند.

۱۸- گزینه «۱»- معنی فلسفه در ابتدا، دوستداری دانایی بود و سپس به معنی دانش ارتقا یافت (تنزل پیدا نکرد) تلاش بشر برای پاسخ قانونمند به سوالات بنیادین، موجب ظهور دانش فلسفه شد، نه اینکه خود تلاش‌ها، دانش فلسفه باشد. برای رسیدن به تفکر فلسفی باید لحظاتی از مرحله اول تفکر (فطرت اول) عبور کرد.

۱۹- گزینه «۴»- نخستین گام در شناخت فلسفی، روبرو شدن با مجهول‌ها و مسأله‌های فلسفی است.



۲۰- گزینه «۳»- بخش ریشه‌ای فلسفه، شامل هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی است که سخن پروتاگوراس در سایر گزینه‌ها مسائل جزئی را مطرح کردند مثل نقش تربیت، مراقبت از سقراط و خاکسپاری؛ در حالیکه ریشه فلسفه، کلی‌نگر است.

۲۱- گزینه «۱»- مجموعه باورهای هرکس، فلسفه او را تشکیل می‌دهد و این فلسفه نقش تعیین‌کننده‌ای در معنای زندگی فرد خواهد داشت. سوفیست‌ها هم دارای فلسفه خاص خود هستند.

۲۲- گزینه «۴»- اینکه نظر متفکران همواره مورد توجه و پذیرش مردم، بوده است، جمله نادرستی است، اتفاقاً در خیلی از موارد، مورد مخالفت مردم قرار می‌گرفتند مثل سقراط که نظراتش در نهایت منجر به مرگش شد.

۲۳- گزینه «۳»- الف) لزوماً هر صاحب‌اندیشه‌ای، هدف قابل‌قبولی انتخاب نمی‌کند. (رد گزینه‌های ۱ و ۲)  
ب) همه مردم فرصت اظهارنظر در مسائل بنیادین فلسفی را دارند ولی فیلسوفان به صورت جدی و قانونمند به آن‌ها می‌پردازند. (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

پ) بیشتر افراد جامعه، بدون دلیل افکار و عقایدی را که پشتوانه عقلی و منطقی محکمی ندارد را به صورت عادت، از نسلی به نسل دیگر پذیرفته‌اند و اغلب در برابر تغییر آن هم مقاومت می‌کنند. (رد گزینه ۴)

ت) کسب معرفت و دیدن حقایق هم به تدریج و مرحله به مرحله تدریجی رخ می‌دهد و نه آتی و دفعی.

۲۴- گزینه «۲»- در تفکرهراکلیتوس نظریه وحدت‌اضداد مقدمه نظریه دوم یعنی تغییر و تحول دائمی جهان بود. هراکلیتوس معتقد به تغییر دائمی در جهان و پارمنیدس معتقد به ثبات و پایداری در جهان بود. افلاطون همچون پارمنیدس عقل را معتبر می‌دانست که باعث شناخت عالم می‌شود.

۲۵- گزینه «۳»- گرگیاس بر مبنای انکار واقعیت (هیچ چیز وجود ندارد) به انکار امکان شناخت و سپس انکار آموزش پرداخت. پروتاگوراس معتقد بود که امکان شناخت حقیقت ثابت و واقعی وجود ندارد و شناخت‌های نسبی نیز مطابق با حس هستند.

۲۶- گزینه «۲»- نتیجه تلاش نهایی سقراط برای کشف راز سروش دلفی، این بود که ملاک دانایتر بودن، خروج از جهل مرکب است. سقراط برای اثبات خدا، از آثار و صفات او استفاده کرد اما در گزینه ۱، از علت (آتش) به معلول (دود) رسیده است. نادانی انسان ناشی از نقص عملکرد و اختیار اوست و سقراط گریز از بدی را دشوارتر از مرگ می‌دانست.

۲۷- گزینه «۱»- این سوال اشاره به این دارد که کسی که به شکاکیت مطلق اعتقاد دارد دچار تناقض شده است. خود این عبارت که «هیچ شناختی ممکن نیست» مبتنی بر نوعی باور و آگاهی است و در واقع شناخت یک امر را پذیرفته است.

۲۸- گزینه «۴»- نیروی عقل علاوه بر استفاده از حواس بیرونی، می‌تواند حالات درونی نفس (شادی، درد، محبت و ..) را شناسایی و درباره آن‌ها نظر دهید و علل پیدایش این حالت‌ها را کشف کند. البته این مثال، دلیلی بر امکان شناخت از یک سو و نیز کارکرد مهم حواس در تمیز و تشخیص موجودات و اشیاء است.

۲۹- گزینه «۱»- عقل به عنوان یکی از ابزارهای معرفت در سه حیطه فعالیت دارد: ۱- شناخت تجربی (عقل با کمک حواس و تحلیل عقلانی یافته‌های حس) ۲- شناخت و تشریح علل حالت‌های درونی نفس ۳- شناخت عقلی/عقل محض؛ عقل بدون استفاده از یافته‌های تجربی و صرفاً با تفکر و چینش استدلال به حقایق می‌رسد مانند دانستنی‌های فلسفی و

ریاضی. اما کشف و مشاهده بی واسطه و گام به گام حقایق، مربوط به ابزار دیگری به نام «قلب یا دل» است. ← شناخت شهودی

۳۰- گزینه «۳» - بهره برداری از اشیاء طبیعی از ثمرات همکاری حس با عقل است. شناخت تجربی مبتنی بر اصل یکنواخت عمل کردن طبیعت است. شناخت حسی به قدری معتبر است که بر پایه آن زندگی می‌کنیم. تمایزها و تفاوت‌های اشیاء از طریق شناخت حسی است.

۳۱- گزینه «۳»- جمله مندرج در گزینه ۳، نظر تجربه‌گرایان است؛ که مورد نقد نسبی‌گرایا بود. در واقع نسبی‌گرایان در پی اشکالات نظری به تجربه‌گرایی، پدید آمدند.

۳۲- گزینه «۳» - بحث ابن سینا درباره شناخت شهودی، در فضایی مجزا از استدلال عقلی بود. گزینه ۲، برعکس گفته است. نظام فلسفی سهروردی مبتنی بر شهود است.

۳۳- گزینه «۳» - گرچه توجه ویژه به تجربه، رشد دانش‌های فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی و پزشکی را به دنبال داشت ولی بی‌مهری و کم‌توجهی به تفکر عقلی، اشکالات نظری متعددی را پدید آورد. به هر حال چنین مشکلاتی، واقع‌نمایی دانش تجربی را زیر سوال برد و جریان‌های نسبی‌گرا در داخل تجربه‌گرایی پدید آمدند.

۳۴- گزینه «۴»- فیلسوفان مشایی همچون فارابی و بوعلی‌سینا برای شناخت وحیانی، اعتبار خاصی قائل بودند (رد گزینه ۱) سهروردی بر معرفت شهودی تأکید داشته و کوشید آنچه را که از طریق اشراق و به صورت الهامات شهودی به دست آورده بود، تبیین استدلالی کند و درنهایت نظام فلسفی خویش را بر پایه آن شهودها بنا کرد. (رد گزینه ۲) ملاصدرا راه سهروردی را تکمیل کرد و توانست به نحو مطلوبی از معرفت شهودی در کنار معرفت عقلی بهره‌برد و نیز پیوند مستحکمی میان فلسفه و معرفت وحیانی برقرار کرد. به باور او عقل و دین تأیید کننده یکدیگرند. «عقل و دین در همه احکام خود با هم تطبیق دارند. (رد گزینه ۳)

۳۵- گزینه «۲» - پیچیده معرفتی کردن بدن آدمی لزوماً به رویکرد تک‌ساحتی اشاره ندارد؛ مثلاً رنه دکارت، همین توصیف را برای بدن انسان به کار می‌برد در حالی که او انسان را چندساحتی می‌داند. (رد گزینه‌های ۱ و ۴) براساس نگرش مشترک ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها چون تفاوت واقعی بین انسان و سایر حیوانات نیست نمی‌توان ارزش ویژه‌ای برای انسان قائل شد. رعایت اصول اخلاقی و فضایل صرفاً به سبب زیست اجتماعی است، نه فطرت و روح. (رد گزینه ۳)

۳۶- گزینه «۲»- طرفداران نظریه انسان تک‌ساحتی، حقیقت انسان را همان بدن او می‌دانند همانطور که حقیقت آب، اجزای تشکیل دهنده آن است.

۳۷- گزینه «۲» - بخش اول گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ درست است اما گزینه ۳ درباره دکارت نادرست است. چون ایشان روح و بدن را کاملاً از یکدیگر مجزا می‌داند که خاصیت‌های متفاوت دارند هرچند باهم هستند و روح از بدن استفاده می‌کند. از دیدگاه فیلسوفان مسلمان، ملاک فعل اخلاقی، عقل عملی است.

۳۸- گزینه «۴» - افلاطون معیار فعل اخلاقی را سعادت می‌دانست و شناسایی سعادت واقعی را نیز بر عهده عقل می‌دانست. از نظر کانت فعل اخلاقی صرفاً به خاطر اطاعت از وجدان است و نه نتیجه.

۳۹- گزینه «۴»- افلاطون به حاکمیت عقل بر قوای دیگر اشاره می‌کند که از مفهوم گزینه ۴، چنین چیزی برداشت می‌شود. حاکمیت عقل باعث می‌شود تا انسان، حرص و آز را کنترل کند.

- ۴۰- گزینه «۳» - رد گزینه‌های ۱، ۲، ۴ محمول، ویژگی ذاتی موضوع است که نیاز به دلیل ندارد ولی در گزینه ۳ همانند محمول در متن پرسش، ویژگی غیرذاتی بود و نیازمند دلیل است. سه ضلعی، ویژگی ذاتی مثلث است ولی سه زاویه‌ای ویژگی عرضی مثلث چون وابسته به دیگری (سه ضلع) است.
- ۴۱- گزینه «۱»- صورت سوال به ترتیب امکانی و وجوبی است. که گزینه ۲ هم همین است.
- گزینه ۱، هر دو امکانی هستند.
- گزینه ۳، هر دو وجوبی هستند.
- گزینه ۴، هر دو امکانی هستند.
- ۴۲- گزینه «۱» - هر چند موجودات این جهان، واجب بالغیر هستند اما ذات ممکن آنها هرگز از میان نمی‌رود. مفاهیم فرضی مثل دیو، ممکن الوجود هستند. ممتنع الوجودها جزء موجودات جهان محسوب نمی‌شوند.
- ۴۳- گزینه «۱»- آنچه که هرگز مصداق خارجی نداشته و نخواهد داشت یا ممتنع الوجود بالذات است یا ممکن الوجود بالذات است. مثلاً خداوند اراده کرده است که هرگز «انسان پرنده» را به وجود نیاورد لذا می‌توان گفت که علت تامه آن (اراده الهی) هرگز تحقق نیافته است.
- ۴۴- گزینه «۱» - معنای اول اتفاق: نفی ضرورت علی و معلولی است که با جابه‌جا گرفتن علت ناقصه با علت تامه (ناشی از عدم آگاهی) به وجود آمده است. معنای چهارم اتفاق که رخ دادن حوادث پیش بینی نشده است به سبب ندانستن و عدم آگاهی از چرایی موضوع، پیش می‌آید. درباره معنای سوم اتفاق و نفی غایت‌مندی. اولاً همه معتقدان به خدا و علت نخستین، آن معنا را نمی‌پذیرند و ثانیاً برخی از منکران مبدا و خدا نیز به غایت‌مندی جهان و انسان، باور دارند.
- ۴۵- گزینه «۳»- همه فیلسوفان (عقل‌گرا و تجربه‌گرا) معتقد به «توالی» میان برخی پدیده‌ها هستند. توالی با علیت، متفاوت است.
- ۴۶- گزینه «۴»- لازمه اصل ضرورت، این است که با تحقق علت، تحقق معلول، ضروری باشد. گزینه‌های ۱ و ۲ اشاره به اصل علیت دارند و گزینه ۳ اشاره به ذات ممکن الوجود دارد.
- ۴۷- گزینه «۲» - پیام اصلی ابن سینا این است که موجودات جهان برحسب ذات خود، ممکن الوجودند و برای واجب بالغیر شدن، به واجب بالذات نیاز دارند.
- ۴۸- گزینه «۲» - ارسطو بنا به نوع فعالیت و کارکرد عقل، به عقل نظری و عملی اشاره می‌کند.
- در عقل عملی به رفتارهای ارادی انسان آنگونه که شایسته است باشد، می‌پردازد.
- فیلسوفان دوره جدید اروپا به معنای دوجوهی عقل قائل نبودند و صرفاً عقل را دستگاه تفکر می‌دانستند و مباحث و مجادلات آنها درباره دایره و میزان استفاده از آن بود.
- ۴۹- گزینه «۳» - ارسطو در برهان حرکت و در اثبات محرک غیرمتحرک (خدا) و فارابی در برهان خویش از بطلان تسلسل بهره می‌برند.
- هیوم ادله فیلسوفان در زمینه اثبات خدا را چون مبتنی بر حس و تجربه نیست، نمی‌پذیرد و معتقد است برهان نظم صرفاً به اثبات یک ویژگی ناظم و مدبر بودن خدا می‌پردازد، نه خدایی ازلی و ابدی... کانت راهی متفاوت با دیگر فیلسوفان

عقل گرایی پیشین برای پذیرش خدا پیمود. او به جای اثبات وجود خدا، از طریق اخلاق و وظایف اخلاقی، به ضرورت وجود خدا پرداخت.

۵۰- گزینه «۲»- فلاسفه مسلمان برعکس معناگراهای اروپایی مثل جیمز و برگسون، این است که تا خدا با استدلال عقلی اثبات نشود، معناداری زندگی حاصل نمی‌شود.

۵۱- گزینه «۲»- فلاسفه غربی، تحت تاثیر ابن سینا و ابن رشد به تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند؛ و اختلاف آنها درباره محدوده کارآمدی عقل ربطی به ابن سینا و ابن رشد نداشت. و کارت به عقل متعالی و برتر اعتقاد نداشت برعکس مسلمانان که به دو معنی عقل توجه داشتند.

۵۲- گزینه «۴»- قرار گرفتن دو جسم در یک جا، به جمع نقیضین می‌انجامد و جزء بدیهیات است.

۵۳- گزینه «۲»- نظام احسن، عالم طبیعت است. حوادث طبیعی در نهایت باعث خیر و کمال در طبیعت می‌شوند.

۵۴- گزینه «۳»- هر چند ماهیت خود چیهستی است و انعکاس ذهنی آن اشاره به اعتباری بودن آن دارد.

۵۵- گزینه «۱»- اصل مراتب داشتن وجود یا تشکیک وجود در پی تبیین دقیق تعدد و تکثر در عالم است و بیان اختلاف وجودی اشیاء